

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņēmu no iestādēm (piem., policijas, prokuratūras) pēc tam, kad ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, bet pirms es esmu ziņojis(-usi) par to?

Policija vai prokuratūra nekavējoties un saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 3. panta 7. punktu informē cietušos viņiem saprotamā valodā par:

- to, kāda veida atbalstu viņi var saņemt un no kā, vajadzības gadījumā sniedzot arī pamatinformāciju par piekļuvi medicīniskai palīdzībai, speciālistu atbalstam (tostarp psiholoģiskajam atbalstam) un alternatīvam mājoklim;
- procedūrām attiecībā uz to, kā iesniegt sūdzību par noziedzīgu nodarījumu, un viņu lomu saistībā ar šādām procedūrām;
- to, kā un ar kādiem nosacījumiem viņi var saņemt aizsardzību;
- to, kā un ar kādiem nosacījumiem viņi var saņemt advokātu pakalpojumus un juridisko palīdzību atbilstoši likumā paredzētajiem noteikumiem, kā arī jebkāda cita veida konsultāciju;
- to, kā un ar kādiem nosacījumiem viņi var saņemt kompensāciju;
- to, kā un ar kādiem nosacījumiem viņi var izmantot tiesības saņemt mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumus;
- pieejamajām procedūrām sūdzību iesniegšanai, ja netiek ievērotas viņu tiesības;
- kontaktinformāciju saziņai saistībā ar viņu lietu;
- ārstēšanās un atjaunojošās justīcijas iespējām;
- to, kā un ar kādiem nosacījumiem viņiem var tikt atlīdzināti viņu izdevumi, kas radušies, piedaloties kriminālprocesā;
- viņu tiesībām uz individuālu novērtējumu, ko veic cietušo atbalsta dienests, lai noskaidrotu, vai ir vajadzīga īpaša attieksme, lai novērstu sekundāru viktimizāciju;
- atkarībā no cietušā vajadzībām — katrā tiesvedības posmā viņam(-ai) attiecīgā gadījumā sniedz arī citu informāciju;
- viņu tiesībām uz to, lai viņus pavadītu viņu izvēlēta persona, ja cietušajiem noziedzīgā nodarījuma ietekmes dēļ ir vajadzīga palīdzība saprast vai tikt saprastiem.

Turklāt palīdzību un konsultāciju piedāvā arī Juridiskās pieņemšanas un informācijas dienests, Galvenā sociālās palīdzības dienesta Cietušo atbalsta dienests un Tieslietu ministrija.

Es nedzīvoju ES dalībvalstī, kurā notika noziedzīgais nodarījums (ES un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja cietušie ir ārzemnieki (Eiropas un trešo valstu valstspiederīgie), viņi var izmantot iepriekš izklāstītās tiesības un tiek informēti par to, kā īstenot savas tiesības, ja viņi dzīvo citā ES dalībvalstī, t. i., tiesības iesniegt sūdzību Luksemburgas policijas iestādēm.

Kādu informāciju es saņēmu, ja ziņošu par noziedzīgu nodarījumu?

Cietušajiem ir jo īpaši šādas tiesības:

- tikt automātiski informētiem, ja viņu lieta tiek slēgta, un par slēgšanas iemesliem;

- pēc pieprasījuma tikt informētiem par to, ka tiesa izmeklē viņu lietu;
- pēc pieprasījuma tikt informētiem par stāvokli kriminālprocesā;
- automātiski saņemt informāciju no prokuratūras par to, kurā datumā notiks tiesas sēde viņu lietas iztiesāšanai;
- pēc pieprasījuma iegūt informāciju par jebkuru galīgo spriedumu kriminālprocesā.

Vai man ir tiesības saņemt bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumus (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm, kā arī izmeklēšanas un iztiesāšanas laikā)?

Cietušie vai civilprasītāji, kuri nerunā tiesvedības valodā vai to nesaprot, ir tiesīgi saņemt bezmaksas tulka palīdzību valodā, kuru viņi saprot, kā arī tiesīgi bez maksas saņemt visu to dokumentu tulkojumus, kuri tiks paziņoti vai izsniegti vai attiecībā uz kuriem viņiem ir piekļuves tiesības.

Kā iestādes nodrošinās to, ka es saprotu un mani saprot (ja esmu bērns vai ja man ir invaliditāte)?

Ja cietušie nerunā tiesvedības valodā vai to nesaprot, viņiem ir tiesības saņemt bezmaksas tulka palīdzību. Ja cietušajiem ir runas vai dzirdes traucējumi, viņiem palīdz zīmju valodas tulks vai jebkura kvalificēta persona, kura pārvalda cietušajiem saprotamu valodu vai izmanto metodes vai ierīces, kas nodrošina saziņu ar cietušajiem.

Ja cietušie ir bērni, viņiem ir tiesības uz to, lai viņus pavadītu viņu likumīgais pārstāvis vai viņu izvēlēta persona.

Cietušo atbalsta pakalpojumi

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Cietušajiem ir tiesības saņemt atbalstu no vairākiem cietušo atbalsta dienestiem. Valsts palīdzību sniedz prokuratūras galvenais palīdzības dienests, kas uzņem cietušo un sniedz bezmaksas sociālo, psiholoģisko un juridisko atbalstu. Ir arī NVO, kas piedāvā palīdzību cietušajiem, ja cietušais ir no vardarbības cietusi sievietē vai bērns, neaizsargāta persona u. tml.

Vai policija automātiski mani nosūtīs cietušo atbalsta saņemšanai?

Policijai ir pienākums informēt cietušos par viņu tiesībām un censties būt par starpnieku, sadarbojoties ar cietušo atbalsta organizācijām. Policija sistemātiski un obligāti nodrošinās informatīvu bukletu *"Informācija un palīdzība cietušajiem"* (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/flyer-aide-victime-fr.pdf>), kas pieejams luksemburgiešu, franču, vācu, angļu un portugāļu valodā, un informatīvu lapu *"Infodroit"* (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/infodroit-victime.pdf>).

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Cietušo privātumu aizsargā Luksemburgas Konstitūcija. Tās 11. panta 3. punktā ir noteikts, ka *"valsts garantē privātuma aizsardzību, ievērojot likumā noteiktos izņēmumus"*.

Policijai un tiesu sistēmai ir pienākums piedāvāt cietušajiem aizsardzību, tostarp noziedzīgā nodarījuma izdarītāja izteiktu draudu vai veiktu atriebības darbību gadījumā. Šādai aizsardzībai vajadzētu būt pieejamai no izmeklēšanas sākuma un visā tās gaitā. Cietušajiem ir arī tiesības tikt aizsargātiem no visa veida iejaukšanās viņu privātajā dzīvē un jebkurā gadījumā tūlīt pēc noziedzīgā nodarījuma.

Vai man ir jāziņo par noziedzīgu nodarījumu, lai man būtu pieejams cietušo atbalsts?

Cietušo atbalsta dienests ir paredzēts visiem cietušajiem (bērniem, pusaudžiem, pieaugušajiem), kuriem pēc noziedzīgā nodarījuma ir radies fizisks un/vai garīgs kaitējums. Dienesta darbinieki nodrošina psihologa un psihoterapeita konsultācijas un informē cietušos par viņu tiesībām, kā arī var pavadīt cietušos tiesvedības laikā. Dienests piedāvā arī grupu terapiju no vardarbības ģimenē cietušajiem. Dienests piedāvā arī pakalpojumus visiem tiem, kuri viņu attiecību ar cietušo dēļ ir cietuši līdzīgi, un noziedzīgu nodarījumu aculieciniekiem. Attiecīgajām

personām nav jāiesniedz sūdzība, lai varētu izmantot cietušo atbalsta dienesta pakalpojumus.

Personas aizsardzība apdraudējuma gadījumā

Kāda veida aizsardzība ir pieejama?

Apsūdzētā turēšana pirmstiesas apcietinājumā:

- ja par noziedzīgu nodarījumu piemērojams maksimālais sods paredz brīvības atņemšanu vismaz uz diviem gadiem;
- ja pastāv risks, ka apsūdzētais atkārtoti izdarīs noziedzīgu nodarījumu;
- ja pastāv aizbēgšanas risks.

Kas man var piedāvāt aizsardzību?

Cietušos var aizsargāt Luksemburgas policija.

Vai kāds novērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs var turpināt man kaitēt?

Lemjot par iespējamu noziedzīgā nodarījuma izdarītāja turēšanu pirmstiesas apcietinājumā, ņem vērā visus dažādos aspektus.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 48. panta 1. punktu cietušie bērni saņem tālāk izklāstīto aizsardzību.

- Ar prokurora atļauju var veikt liecinieka vai bērna nopratināšanas audio vai video ierakstīšanu.
- Ierakstīšanu veic, pirms tam saņemot liecinieku vai bērnu piekrišanu, ja viņiem ir vajadzīgā spriestspēja; citos gadījumos ir jāsaņem bērna likumīgā pārstāvja piekrišana. Ja pastāv pienācīgā kārtībā konstatējams bērna likumīgā pārstāvja un bērna interešu konflikta risks, ierakstīšanu var veikt tikai ar *ad litem* aizbildņa (*administrateur ad hoc*) piekrišanu, ja bērnam tāds ir iecelts, vai, ja *ad litem* aizbildnis nav iecelts, tikai ar skaidru un pienācīgi pamatotu prokurora piekrišanu.
- Atkāpjoties no iepriekš minētā, ja bērns ir cietis kādā no noziedzīgajiem nodarījumiem, kas minēti Kriminālkodeksa 354.–360. pantā, 364., 365., 372.–379. pantā, 382. panta 1. un 2. punktā, 385., 393., 394., 397., 398.–405. pantā, 410. panta 1. un 2. punktā vai 442. panta 1. punktā, vai ja bērns ir liecinieks kādam no noziedzīgajiem nodarījumiem, kas minēti Kriminālkodeksa 393.–397. pantā vai 400.–401. a pantā, ierakstīšana ir jāveic 1. punktā minētajā veidā, ja vien, ņemot vērā bērna vai viņa likumīgā pārstāvja, vai, ja piemērojams, *ad litem* aizbildņa iebildumus pret šādu ierakstīšanu, prokurors neizlemj, ka ierakstīšana nav jāveic.
- Ierakstu izmanto kā pierādījumu. Ieraksta oriģinālu aizņem. Kopijas registrē uzskaitē un pievieno lietas materiāliem. Ierakstus, tos nepārvietojot, var noklausīties vai noskatīties puses un eksperts ar prokurora atļauju un viņa izraudzītā vietā.
- Ikvienam bērnam, kas minēts 3. punktā, ir tiesības uz to, lai viņu uz tiesas sēdi pavadītu viņa izvēlēts pieaugušais, ja vien prokurors pamatotā lēmumā par attiecīgo personu, kurš pieņemts bērna interesēs vai patiesības noskaidrošanas nolūkā, neizlemj citādi.

Cilvēku tirdzniecības upuri vai no vardarbības ģimenē cietušie konkrētos apstākļos saņem īpašu aizsardzību.

Vai man ir īpašas tiesības, ja esmu bērns?

Cietušajiem, kas ir bērni, ir vairākas papildu tiesības:

- uz to, ka noilgums, t. i., laika periods, kuram beidzoties, par noziedzīgiem nodarījumiem vairs nevar veikt kriminālvajāšanu, nesākas, kamēr viņi nav sasnieguši 18 gadu vecumu, attiecībā uz tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā personas seksuāla aizskaršana, izvarošana un cilvēku tirdzniecība, seksuāla izmantošana, slepkavība, uzbrukums un fiziska aizskaršana, kā arī narkotiku ļaunprātīga izmantošana un lietošana, kuri vērsti pret cietušo;
- uz to, lai prokurors vai izmeklēšanas tiesnesis ieceļ īpašu pārstāvi, dēvētu par *administrateur ad hoc* (*ad*

litem aizbildnis), ja bērna tiesības pilnībā neaizsargā vismaz viens no viņa likumīgajiem pārstāvjiem. Šāds īpašais pārstāvis aizsargā cietušā intereses un īsteno viņa kā civilprasītāja tiesības;

- tikt informētiem par kriminālprocesa sākšanu un par tiesībām ierosināt civilprasību ar viņu likumīgā pārstāvja vai *ad litem* aizbildņa starpniecību;
- uz to, lai viņu nopratināšana tiktu ierakstīta video vai audio formātā, lai izvairītos no traumas, ko var radīt liecību atkārtošana vairākas reizes tiesvedības laikā, ja tas notiek ar prokurora atļauju un pirms tam saņemot cietušo vai viņu likumīgo pārstāvju vai *ad litem* aizbildņu piekrišanu. Ierakstīšana ir obligāta attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar personas seksuālu aizskaršanu un izvarošanu, prostitūciju, cilvēku ekspluatēšanu un tirdzniecību, slepkavību, slepkavību ar iepriekšēju nodomu, uzbrukumu un fizisku aizskaršanu, ja vien, ņemot vērā cietušā vai viņa pārstāvja iebildumus, prokurors neizlemj, ka šāda ierakstīšana nav jāveic;
- uz to, lai viņus tiesas sēdē pavadītu viņu likumīgais pārstāvis vai viņu izvēlēta persona.

Kādas ir manas tiesības gadījumā, ja mans ģimenes loceklis ir miris noziedzīgā nodarījuma rezultātā?

Ikvienam, kura radnieks ir miris noziedzīga nodarījuma rezultātā un kurš apgalvo, ka viņam ir nodarīts kaitējums, ir tiesības iesniegt sūdzību, ceļot civilprasību kompetentajam izmeklēšanas tiesnesim.

Šādā gadījumā minētajām personām ir jo īpaši šādas tiesības:

- pieprasīt kompensāciju no apsūdzētā;
- tikt iesaistītam izmeklēšanā, ko veic izmeklēšanas tiesnesis;
- prasīt, lai izmeklēšanas tiesnesis izdod rīkojumus par papildu pierādījumu iegūšanu;
- pārsūdzēt attiecīgajā tiesas palātā konkrētu pierādījumu iegūšanu, kam ir ietekme uz viņu pilsoniskajām interesēm;
- tikt iztaujātām tikai tad, ja šīs personas to vēlas;
- vajadzības gadījumā tikt klātienē ar apsūdzēto;
- piekļūt lietas materiāliem izmeklēšanas tiesneša birojā pēc apsūdzētā pirmās nopratināšanas un dienu pirms katras pierādījumu iegūšanas, attiecībā uz kuru ir vajadzīga juridiska palīdzība;
- pēc izmeklēšanas pabeigšanas pieprasīt izmeklēšanas tiesnesim lietas materiālu kopiju;
- pieprasīt eksperta ziņojumu, liecinieku uzklauššanu un konfiscēto priekšmetu atdošanu;
- piedalīties noziedzīgā nodarījuma vietas apskatē.

Kādas ir manas tiesības gadījumā, ja mans ģimenes loceklis ir cietis noziedzīga nodarījuma rezultātā?

Trešai personai, kuru skāris noziedzīgs nodarījums, kas izdarīts pret šīs personas radnieku, ir šādas tiesības:

- pieprasīt no prokuratūras tā ziņojuma kopiju, kurā ir sniegts pārskats par noziedzīgo nodarījumu, kas skāris attiecīgo personu kā trešo personu;
- automātiski saņemt informāciju no prokuratūras par to, kurā datumā notiks tiesas sēde lietas iztiesāšanai;
- atkarībā no konkrētā gadījuma pieprasīt no rajona tiesas palātas kancelejas vai no policijas tiesas spriedumu, kas pasludināts lietā.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Ja ir, tad ar kādiem nosacījumiem? Vai mediācijas laikā es būšu drošībā?

Mediācija krimināllietās ir alternatīva kriminālvajāšanai; tā principā ļauj atrisināt strīdu bez tiesu iejaukšanās. Mediācija starp noziedzīgā nodarījuma izdarītāju un cietušo ir iespējama tikai pirms kriminālprocesa sākšanas. Prokurors var izlemt, ka ir jāizmanto mediācija, ja viņš uzskata, ka tādējādi varētu kompensēt nodarīto kaitējumu vai izbeigt noziedzīgā nodarījuma izrietošos traucējumus, vai veicināt noziedzīgā nodarījuma izdarītāja rehabilitāciju. Mediācijas iespēju izslēdz, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir persona, ar kuru cietušais dzīvo kopā neregistrētās partnerattiecībās. Lai varētu izmantot mediācijas iespēju, ir vajadzīga gan noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, gan cietušā piekrišana.

Kur ir pieejami tiesību akti, kuros izklāstītas manas tiesības?

Kriminālprocesa kodeksā, kas pieejams vietnē *Legilux*.

http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/procedure_penale

■ Lapa atjaunināta: 20/06/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.